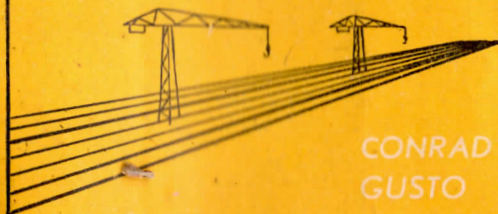
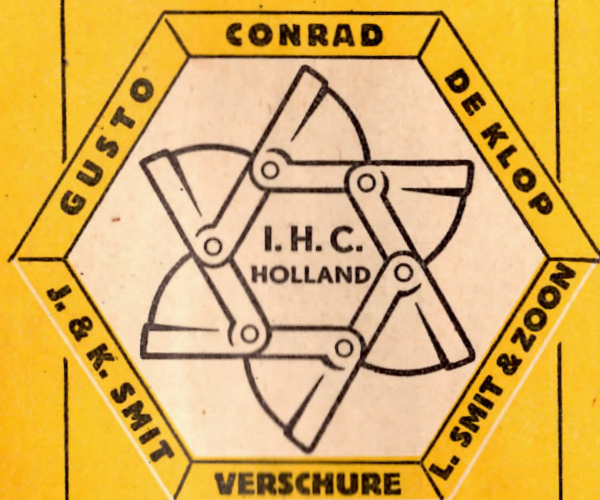

HET ZESKANT

Personeelsorgaan
van

CONRAD
GUSTO
DE KLOP
J. & K. SMIT
L. SMIT & ZOON
VERSCHURE

VAN DE REDACTIE

In verschillende nummers van „Het Zeskant” hebben wij over het doel en streven van de I.H.C., waarin de zes werven deelgenoot zijn, uiteenzettingen gegeven. U kent ze wel, de artikeltjes met de zes IHC-mannetjes gemerkt. Welnu, hier is er weer een, en het is de moeite van het lezen zeker waard! Voor velen is het vanzelfsprekend onmogelijk, door de aard van hun werk, te weten wat er allemaal bij het bemachtigen van een opdracht komt kijken en hier biedt „Het Zeskant” dus weer de welkome mogelijkheid om daarover wat te vertellen.

Daar we voor het verkrijgen van werk voor het overgrote deel op het buitenland zijn aangewezen, ligt het voor de hand, dat we goed moeten weten, wat er in de verschillende landen te doen valt, en hoe de omstandigheden in andere landen zijn. We willen onze IHC-ers ook voor die belangstelling winnen, en gaven daarom in enkele voorgaande nummers een korte beschrijving van b.v. Turkije en West Afrika, voor welke landen wij materiaal onder handen hebben. In dit nummer nu plaatsten wij het vervolg van het artikel over Marokko, dat ook vanuit deze gezichtshoek geschreven werd.

Van onze tot nu toe gevolgde gewoonte om in „Het Zeskant” alleen bijdragen op te nemen van IHC-ers, zijn wij deze keer afgeweken met het artikel „De Brief aan Garcia.” Wij vonden dit zo’n goed en pittig geschreven artikel, dat wij de redactie van het personeelsorgaan van Magazijn De Bijenkorf gevraagd hebben, het te mogen overnemen; die toestemming hebben wij ontvangen en wij danken de redactie daarvoor.

Ten slotte volgt dan het derde artikel in de serie „Beloning naar Prestatie”, die zich ook in de belangstelling van anderen dan IHC-ers mag verheugen: van een ander personeelsorgaan ontvingen wij n.l. het verzoek de serie te mogen overnemen.

De laatste drie bladzijden zijn, zoals U weet, gereserveerd voor het firmanieuws, d.w.z. voor huishoudelijke mededelingen van elk der werven, die niet van belang zijn voor de andere werven. Het firmanieuws wordt behandeld door de firmaredacteurs bij de werven.

De zes werven en fabrieken die nu voor de export van hun producten in de I.H.C. samenwerken, moesten ook reeds vele jaren voor de oorlog ongeveer twee derde deel van hetgeen geproduceerd werd in het buitenland verkopen.

Alle Nederlandse aannemers en baggerondernemingen behoren tot de regelmatige klanten van de zes werven, maar wat deze gemiddeld per jaar aan nieuw materieel, reservedelen en reparaties aan hun materieel, nodig hebben is bij lange na niet voldoende om de werven en fabrieken volledig met werk te bezetten.

In het verleden hebben de leden van de I.H.C. elk afzonderlijk dus hun best moeten doen om een deel van de buitenlandse opdrachten te verkrijgen.

Daarom was het nodig van alle aanvragen op dit gebied zoveel mogelijk in behandeling te nemen, hetgeen betekende, dat dikwijls drie of zelfs nog meer van de werven, dezelfde projecten uitgewerkt hebben, daarvan de tekeningen maakten en alle technische details bestudeerden. In het scheepsbouwvak is het geen gewoonte dat deze projecten betaald worden, zoals dit in huizenbouw de gewoonte is. Een architect krijgt zijn ontwerp betaald, ook al wordt dit niet uitgevoerd, maar een scheepsbouwer maakt vele ontwerpen voor niets, terwijl slechts op een zeer gering deel een bestelling volgt.

Projecten van baggermaterieel en drijvende kranen en ander speciaal materieel, zijn het werk van specialisten en vereisen een grondige studie en kennis. Er zijn dan ook projecten die vele duizenden guldens gekost hebben, waarop nooit een bestelling gevolgd is.

De behandeling van projecten en aanbiedingen van het buitenland geschiedt door agenten, die de belangen van de aanbiedende firma daar behartigen moeten. Deze agenten ontvangen voor hun moeite een beloning in de vorm van een provisie uitgedrukt in procenten der aanbiedingsprijs. Sommigen ontvingen een vast salaris of een bijdrage in hun jaarlijkse kosten, omdat er destijds vele jaren voorbijgingen, dat er geen zaken door de werf der zes vertegenwoordigers werden afgesloten.

Het is nu eenmaal zo, dat slechts één de gelukkige kan zijn, van de vele inschrijvers die een aanbieding maken. Nu kan men begrijpen dat indien vier of meer Nederlandse werven in het buitenland elkaar de loef trachten af te steken, dit allerlei misbruiken in de hand kan werken. Bovendien kende men zijn eigen vertegenwoordigers niet altijd voldoende en regelmatig contact was kostbaar in geld en tijd.

Het is ook gebeurd, dat directeuren van twee of meer Nederlandse werven, lange tijd op dezelfde plaats in het buitenland vertoefd hebben, om hun projecten te verdeelen en te trachten de order te bemachtigen.

Reizen is duur en de tijd is kostbaar. Bovendien was de besteller gewoonlijk wel zo gewiekt, dat hij gebruik maakte van de door hem geboden gelegenheid om de verschillende inschrijvers tegen elkaar uit te spelen, om zodoende de prijs te drukken.

Het kwam ook voor, dat men zijn prijs verlaagde om de order te krijgen, en het resultaat is ook wel zo geweest, dat hij die de opdracht kreeg tevoren kon weten, dat de uitvoering van het werk een verlies zou opleveren.

Indien de strijd gaat tegen andere buitenlandse aanbiedingen, is dit niet altijd te vermijden, maar het was dubbel zuur, als de strijd tussen Nederlandse inschrijvers ging en dat is vele malen het geval geweest.

De directeuren van de werven kennen allen het geval waarbij de Nederlandse inschrijvers elk in een apart kamertje in het kantoor van de besteller zaten, een voor een werden binnengeroepen, en waarbij de besteller dan mededeelde dat een concurrent een veel lagere aanbieding gemaakt had.

Later is gebleken, dat de daarbij verstrekte cijfers en gegevens onjuist en dus gelogen waren.

Een ieder zal begrijpen dat deze toestand niet moest blijven bestaan. In de oorlogsjaren was er tijd zich voor te bereiden op de hervatting van exportbedrijvigheid, die wij na afloop van den oorlog hadden te verwachten. De zes werven en fabrieken hebben hierover gedurende meer dan een jaar gezamenlijk vergaderd en dat was de geboorte van de I.H.C. Holland. Voortaan wordt slechts één project uitgewerkt en er kan heel wat meer aandacht aan besteed worden.

De I.H.C. heeft uitgezochte, ijverige en eerlijke vertegenwoordigers in vele landen ter wereld. Deze hebben meer kansen van zaken te doen dan vroeger en men kan de beste uitkiezen.

Indien er gereisd moet worden gaan niet de directeuren van meerdere werven dezelfde kant uit, maar één naar elke plaats waar de strijd tegen de buitenlandse concurrenten gevoerd moet worden. En dan het niet te onderschatten voordeel, dat de gehele export-politiek bestudeerd en behandeld wordt in de wekelijkse vergaderingen van de I.H.C. Holland.

Zes weten méér dan één.

De I.H.C. Holland heeft een stevig huis gebouwd, dat tegen de stormen die zeker komen zullen, bestand zal zijn. Als er werk in het buitenland is, zullen wij er bij zijn, wij zullen zo nodig en strijd moeten voeren, desnoods op vele plaatsen tegelijk en wie zal ontkennen dat wij niet de beste kansen hebben om een deel van de orders te bemachtigen.

Er is dan ook heel wat nodig om de zes werven en fabrieken regelmatig aan het werk te houden. De I.H.C. is de beste werkloosheidsverzekering van allen die bij de aangesloten werven en fabrieken werkzaam zijn.

De samenwerking van allen die met het maken van de projecten, het uitvoeren en indienen van de aanbiedingen te maken hebben bij de zes is goed, maar kan nog beter zijn. Zij allen spelen in dit spel hun rol. Het succes zal van hun samenspel voor een groot deel afhangen.

In de toekomst zal nog meer dan nu reeds blijken hoe nauw ons aller lot verbonden is aan het resultaat van ons gezamenlijke streven in de I.H.C. Holland.

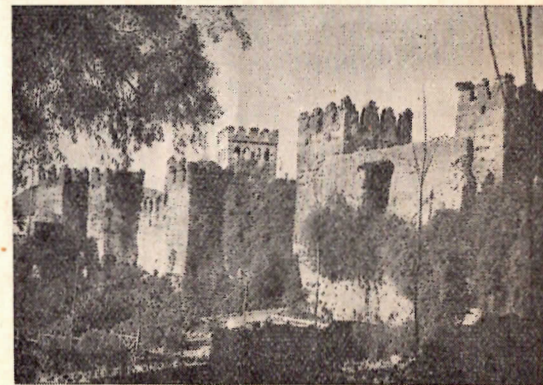
Over het verdere werk van de I.H.C. Holland een volgende keer.

A. Verschure.

MAROKKO

een land van voorspoed

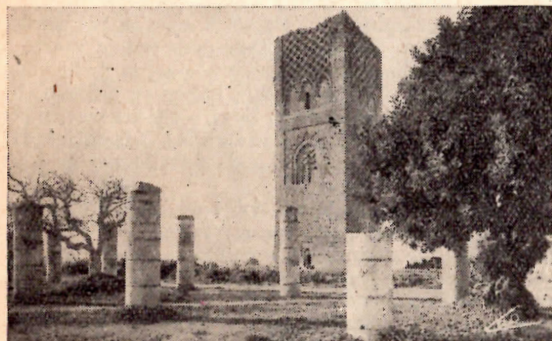
Vervolg

Moorse muur

Nu ik deze primitieve wijze van landbouw en bevoeding genoemd heb, mag ik niet onvermeld laten de 8 grote stuwdammen in verschillende rivieren gebouwd, welke niet alleen belangrijk bijdragen tot de overvloedige bevoeding, maar ook het gehele land volop van elektrische energie voorzien. Het behoeft geen uitleg, dat daár landbouw en veeteelt, alsook de ooftcultures op moderne leest geschoeid zijn.

Ik heb gezegd; dat het aan de kust zo heerlijk warm is 's zomers; de radiatoren voor centrale verwarming in mijn hotel wezen er op, dat het er 's winters wel wat frisser wordt en ik vernam tot mijn verbazing, dat men in het nabije Atlas-gebergte, op ongeveer 100 km afstand, volop aan de wintersport kan doen; soms valt daar al sneeuw in September!

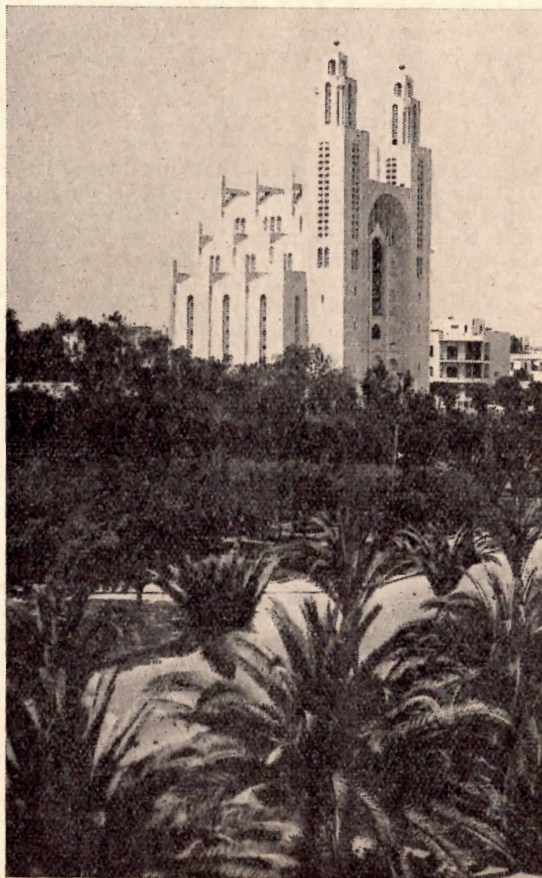
Tour Hassan, Rabat

Een zeer merkwaardige bijzonderheid van de Marokkaanse Westkust is de vrijwel aanhoudende deining van het zeewater. Dit is geen eigenlijke golfslag, waarbij het water b.v. door de winddruk komt aanrollen, want dan zou de zee er bij windstille rustig zijn. Maar dat is helemaal niet het geval. Bij deze deining gaat het water van de „golf” haast verticaal op en neer. Het beste kan men dit vergelijken met de uitwerking van een steen; in het water geworpen, wordt het water met geweld opzij en vlak er omheen gestuwd, ploft dan weer neer om een volgende golf te maken, enz. totdat het effect in een zeer wijde kring langzamerhand verloren gaat.

Men heeft vastgesteld, dat de deining in de Marokkaanse wateren verband houdt met de stormen, die de atmosferische depressies op de Oceaan veroorzaken; bij stormen die IJsland passeren, heeft men 2 à 4 dagen

later een sterkere zeedeining in Marokko. En stormen treden overal op, soms heel plotseling, zoals de typhoons in West-Indië. En zo kon het 6 Januari 1913 gebeuren, dat voor Casablanca bij rustig weer en tamelijk vlakke zee, plotseling een geweldige zeedeining optrad, waardoor 16 vaartuigen totaal verloren gingen. Een betonblok van 50 ton werd uit de havenpier gelicht en 20 meter naar binnen geworpen.

Tegenwoordig gebruikt men dan ook blokken tot 90 ton per stuk. Een speciale waarschuwingdienst tracht de scheepvaart en visserij per radio tijdig te waarschuwen als er ergens storm is.

Laat ik nog vermelden de prachtige wegen met enorme wegwijzers, de schone zonsondergang aan zee, de typische straatvegers in alle stadswijken, de vreedzame samenleving van alle rassen, de waardige houding van de bevolking jegens de vreemdeling. Frans verstaan doet iedereen, al spreekt men onder elkaar zijn moedertaal. Inderdaad, de Fransen hebben hier zegenrijk werk verricht. Onder de energieke leiding van een groot man, maarschalk Hubert Lyautey, van geboorte een Lotharinger, is in dit vroeger zo rumoerige land, in de jaren omstreeks 1900—1925 rust en veiligheid gebracht en, wat meer zegt, onder zijn beleid hebben land- en mijnbouw, wegen- en stedenbouw, industrie en handel en verkeer zich enorm ontwikkeld en de algemene welvaart is op een aanzienlijk hoger peil gekomen. Zijn graf is dan ook voor Fransman en Marokkaan een plaats van verering.

Met een eresaluut aan deze geniale man en zijn prachtige Marokkaanse land en volk wil ik besluiten.

J. C. L. Smit

Standbeeld Lyautey

Lyautey: uitspraak Liotêj.

Witte kathedraal

De brief aan GARCIA

door drie brillen

De directie van N.V. Magazijn De Bijenkorf heeft ons toegestaan, het volgende verhaal uit hun personeelsorgaan over te nemen. Wij vonden dit n.l. voor onze IHC-ers ook zeer interessant.

U kent natuurlijk die beroemde brief aan Garcia, die plm. 50 jaar geleden zo'n succes was in vrijwel de gehele wereld. Millioenen exemplaren ervan werden in brochure-vorm verspreid en in 't bijzonder in kringen waar gezagsverhoudingen ter sprake kwamen, greep men er steeds weer op terug.

Voor hen die zich de brief niet meer precies herinneren dus eerst nog even de inhoud.

„Toen de oorlog tussen Spanje en de Ver. Staten uitbrak, was het zaak zich zo spoedig mogelijk met de leider der opstandelingen (Garcia) in verbinding te stellen. Garcia bevond zich ergens in het Cubaanse gebergte, niemand wist waar. De president der Ver. Staten moest echter op zijn medewerking kunnen rekenen en liefst zo vlug mogelijk. Wat te doen?

Een van zijn raadgevers zei tegen de president: „Als er iemand is, die Garcia voor u zal kunnen vinden, dan is het een zekere Rowan”. Rowan werd ontboden en kreeg opdracht om een belangrijke brief aan Garcia te brengen. Hoe deze „zekere Rowan” de brief meenam, goed in een tas opborg, die hij op zijn lichaam bond, binnen 4 dagen, in een open boot, de Cubaanse kust bereikte, in de wildernis verdween om drie weken later aan de andere kant van het eiland weer op te duiken¹⁾, om tenslotte zijn brief in handen van Garcia af te leveren, zijn dingen waarover ik u eigenlijk niet wilde spreken. Wat ik wilde opmerken is het volgende: Mr. Kinley gaf Rowan een brief om aan Garcia te brengen. Rowan sloeg de hakken tegen elkaar, zei eenvoudig: „ik breng deze brief naar Garcia”, salueerde, maakte rechts-om-keert en ging heen om zijn opdracht uit te voeren, zonder te vragen: „Waar vind ik die Garcia?”

Werkelijk, dit is een man, die vereeuwigd zou moeten worden, wiens standbeeld in elke school zou moeten staan. Want de jeugd heeft nog meer dan boekengeleerdheid, een ruggegraat nodig, die maken zal, dat een opdracht

¹⁾ Noot van de redactie: hij had beter aan de andere kant kunnen beginnen.

van vertrouwen haar gerust kan worden toevertrouwd; dat ze vlug zal handelen, haar energie zal kunnen concentreren: een brief aan Garcia zal brengen.

Generaal Garcia is dood, maar er zijn nog andere Garcia's. Iedereen, die wel eens geprobeerd heeft een plan ten uitvoer te brengen, waarvoor meerdere handen nodig waren, heeft ook ondervonden, dat veel mislukt, door onoplettendheid, onverschilligheid, lauw werk.”

DE EERSTE BRIL, Fietje A. van de Speelgoedafdeling. We hebben erbij gezeten, toen Fietje, leerling van de Speelgoedafdeling, deze brief las.

Ze snapte het niet erg goed. Ze is nog wat jong om zich te verdiepen in de problemen van een vrijheidsstrijd.

Weliswaar heeft ze veel herinneringen aan ondergrondse moed in oorlogstijd, maar toch niet voldoende fantasie om zich de enorme moeilijkheden van die briefbezorgerij voor ogen te stellen.

Ze vindt het ook niet zo erg vrouwelijk, die hakkenklapperij en die tocht vol ontberingen door die wildernis. Als ze eraan denkt vindt ze het echt eng. Nee hoor, zo ben ik niet. 't Zal wel een flinke vent geweest zijn denkt Fietje, maar wat heb ik daar nu aan. Bovendien hebben ze Fietje geleerd, dat ze heel veel moet vragen, dat ze beslist geen klanten mag helpen, omdat ze daarvoor nog niet voldoende van de Bijenkorf afweet. Die Mijnheer Garcia of eigenlijk die soldaat Rowan zegt onze Fiet niet veel; 't enige wat haar bij blijft, is dat ze voor die Rowan wel wat voelt, omdat ie klaarblijkelijk zo'n vertrouwen geniet. Ja, dat moet toch wel fijn zijn als iemand van je denkt: die kan ik vertrouwen of die kan ik om een boodschap sturen, dat je direct eruit gepikt wordt als er eens iets gedaan moet worden, wat eigenlijk 'n beetje meer is dan onze Fiet, die pas 'n klein jaartje in dienst is, volgens de regels van het huis, zou mogen doen. Ja, Fiet begint er toch iets van te snappen.

DE TWEDE BRIL, die van Jan W. uit het magazijn. Ja, da's mannewerk, 'n moordvent die Rowan; zou die 'n dolk of 'n pistool bij zich hebben gehad?

Echt zo'n ijskouwe natuurlijk, die alles aan z'n laars lapt — op z'n eentje door 't vijandelijke land — natuurlijk valse papieren — dan sliep ie in 'n hooiberg — dan ergens vlak bij een politie-bureau — ja met lef breng je 't een heel eind. Ja, da's mannewerk, echt voor de film (die er overigens van gemaakt is) — met zo'n kerel zou 'k wel eens 'n avond willen bomen.

Dan is 't bij ons toch maar een saai boel, denkt Jan W. Elke dag 't zelfde, nooit eens een beetje sensatie, hoogstens 'n lelijk gezicht als je vijf minuten te laat bent. Ja zo'n verhaaltje is heel mooi, maar daar moeten ze mij niet mee aankomen! Bij ons is dat zo anders. 'k Geloof,

dat 'k ook maar eens ergens anders ga solliciteren. Dat brengt wat afwisseling...

Ja, Jan, je hebt gelijk, jò. 't leven is meestal niet zo romantisch als bij die Rowan; in de Bijenkorf niet en bij een ander niet. Daarom is het ook zo'n getapt verhaal geworden, omdat zulke topprestaties ook niet zo heel vaak voorkomen. Maar daar zaten ook heel wat risico's aan vast. Die Rowan zal ook wel eens de dood heel dichtbij gezien hebben. Ben jij ook zo moedig, of vind je, dat je 't met een beetje minder moed en... dus minder risico ook 'n heel eind brengen kunt? Dan heb je de brief toch goed gelezen, want hij wil niet van iedere magazijnbediende een held maken, maar van ieder mens, die met een ander samenwerkt, een collega, die niet zwamt, maar die werkt. Duidelijk?...

DE DERDE BRIL, die van een directielid.

'n Aardig verhaaltje! Ja, als we 't eens zo ver zouden kunnen brengen, dat ieder direct deed wat je van hem of haar vroeg. Zo zonder tegenwerpingen, in de houding springen, hard lopen, vriendelijk lachen en blij zijn dat ze wat voor je kunnen doen. Er zijn allerlei soorten directie's, die van de firma X, van de N.V. Magazijnen Y, van de Gebroeders Z en er is de directie van de N.V. Magazijn „De Bijenkorf”.

Velen van die directie's zullen het op 'n andere manier zien en van al die manieren zal veel goeds en ook wel kwaads te zeggen zijn. Wij lezen echter tussen de regels van die brief aan Garcia de grote waarheid, die niets te maken heeft met onderdanigheid, niets met blindelinge gehoorzaamheid, niets met bijzondere heldenmoed, maar die in een paar woorden hierop neerkomt: *liefde voor de goede zaak*. De derde bril, de tweede bril en de eerste bril moeten tussen de regels lezen, dat de opdracht van de grote Bijenkorfgemeenschap in de 3 steden is: bij voortdurend een dienende schakel te zijn tussen producent en consument; doen wat de klant van ons vraagt, niet domweg, maar met onvermoeide toewijding. Dan zal er over ons nog geen brochure geschreven worden als helden in een grote strijd, maar we zullen in het grote raderwerk van dit ondermaanse voor onszelf het gevoel hebben 'n beetje nuttig te zijn geweest en prettig te hebben gewerkt.

ROWAN, soldaat uit Cuba, je was waarschijnlijk niet zo interessant als een Canadees, je was zeker een grove kwant. Je had zeker geen mooi pakje aan, maar je deed wat van je verwacht werd. JIJ, Directeur, chef of leerling, uit Amsterdam, Der Haag of Rotterdam, je bent waarschijnlijk wel goed gekleed, je weet waarschijnlijk veel van politiek en psychologie, doe jij ook wat van je verwacht wordt?

A'dam.

N. H. BENNINGA.

BELONING naar PRESTATIE

III

*

Tijdstudie

*

„Als ze met zo'n klokje achter mij komen staan, dan...”
De rest zullen we maar verzwijgen, want erg vriendelijk is dat meestal niet.

Zo'n gezegde is — hoe verkeerd ook — goed te begrijpen, want het is natuurlijk niet leuk, wanneer iemand op je vingers staat te kijken en alles wat je doet precies opschrijft. En waarom moeten ze dat eigenlijk allemaal weten en wat doen ze er mee?

Tijdstudies staan nog steeds in een slechte reuk bij vele arbeiders. Dat komt, omdat sommigen hiermee slechte ervaringen hebben opgedaan en in het klokje veelal een instrument van uitbuiting zien.

Maar deze slechte ervaringen zijn natuurlijk niet door het klokje gekomen. Want met het klokje is het net als met de wetenschap: die kan men zowel gebruiken tot zegen van de mensheid, als tot haar verderf. En een klokje is een instrument van de wetenschap, dat men in elk laboratorium gebruikt. Het klokje zelf kan dus geen kwaad. We hebben het klokje zelfs hard nodig, want een vorige keer hebben we U al verteld — en U allen weet dat uit ervaring — dat het schatten een onnauwkeurige manier van meten is. Wanneer U een bepaalde maat nauwkeurig wilt weten, gaat U niet schatten, maar gebruikt U een maatlat. En wanneer U een tijd nauwkeurig moet bepalen, gaat U ook niet schatten, maar gebruikt U een klokje. Op deze wijsheid berust de gehele techniek en elke technicus zal het er mee eens zijn, dat we tijden moeten meten met een klokje. Het klokje hebben we dus nodig, om tot een rechtvaardige beloning te kunnen komen.

Maar wanneer het nu niet in het klokje zit, waar zit het dan in? Dat hebben we hierboven reeds gezegd: „hoe we het gebruiken!” en in het verleden is het vaak door leken misbruikt. Om de fouten, die vroeger gemaakt zijn, goed in te zien, moeten we eerst eens nagaan, wat we met het klokje meten om tot een beloning naar prestatie te komen. Dat is natuurlijk de prestatie en niet de productie.

Wanneer twee draaiers, de een op een nieuwe bank en de ander op een oude, eenzelfde werkstuk maken, dan zal het niemand verwonderen, wanneer degeen met de nieuwe bank het eerst klaar is. Maar dat wil dan helemaal nog niet zeggen, dat hij het meest gepresteerd heeft. Want het vereist een grotere prestatie om op een slechte bank een goed stuk werk te maken, dan op een nieuwe bank.

De tijd alleen zegt ons dus niets over de prestatie. Wij moeten de omstandigheden kennen. Daarom volstaat men tegenwoordig niet meer met het noteren van de tijd, die de arbeider er aan besteed heeft, maar legt men precies vast, hoe het werk verlopen is. Alle verliezen, die bij het werk zijn voorgekomen en waar de arbeider niets aan kan doen, worden dus ook opgenomen. En wel om twee redenen: In de eerste plaats, omdat het tarief met deze verliezen rekening moet houden. In de tweede plaats, omdat de bedrijfsleiding deze verliezen wil voorkomen door de organisatie te verbeteren. Pas wanneer we de verliezen kennen, die bij het werk optreden, pas dan kan men middelen beramen om deze te voorkomen. Tijdstudies dienen dus niet alleen om rechtvaardige tarieven te bepalen, maar ook om de organisatie te verbeteren. Tegenwoordig spreekt men dan ook liever niet meer van tijdstudies, maar van arbeidsstudies. We willen de arbeid bestuderen en het meten van de tijd is slechts een onderdeel daarvan. Pas door deze studies van de arbeid kan men tot een hogere arbeidsproductiviteit komen, omdat zij de verliezen door slechte organisatie, onduidelijke tekeningen, gebrekkig gereedschap of verouderde machines scherp aantonen. Wij zullen hier in een volgend artikel eens iets over zeggen.

Wanneer vroeger wel eens een klokje gebruikt werd, mat men de tijd die voor een product nodig was; tegenwoordig meet men de prestatie, om ook de verliezen door middel van rechtvaardige toeslagen in het tarief op te nemen. Dit is dus al een hele verbetering. Maar de belangrijkste verbetering is wel verkregen door niet meer „stiekum” op te nemen, maar openlijk en de arbeider er in te kennen. Dit is natuurlijk ook noodzakelijk, want wanneer men de arbeid gaat bestuderen, moet men zo verstandig zijn, ook zijn licht op te steken bij de man, die hier dagelijks mee te maken heeft; de arbeider. Hij kan allerlei bijzonderheden vertellen, die ons een dieper inzicht geven. Men kan zich dan ook verbaasd afvragen, waarom men vroeger soms stiekum opnam, want met dit stiekum opnemen kan men nooit het vertrouwen winnen. Pas wanneer zowel de bedrijfsleiding als de arbeiders zich van de juistheid van de gegevens kunnen overtuigen, pas dan zal men vertrouwen krijgen in de rechtvaardige tarieven. Een eerlijke zaak behoeft niet stiekum behandeld te worden.

In dit artikel kunnen wij helemaal niet de gehele techniek van het maken van arbeidsstudies behandelen, maar op één verbetering willen wij nog wijzen. Vroeger ging men bij een arbeider tijd meten om zijn tarief voor dat werk te bepalen. Dat maakte de man natuurlijk zenuwachtig en juist daardoor kreeg men onjuiste tijden. Tegenwoordig meet men niet meer de tijd, die voor het werkstuk nodig is, maar bestudeert men de arbeid, die bestaat uit allerlei handelingen. Nu zal het U zelf wel zijn opgevallen, dat U bij geheel verschillende werkstukken toch telkens dezelfde handelingen verricht. Hoe vaak moet b.v. een draaier zijn support verplaatsen, beitel instellen of bank aan- en uitzetten. Denkt U verder maar eens aan het meten, dat wij allen telkens en telkens doen.

Hoe nauwkeuriger men het werk gaat bekijken, des te duidelijker wordt het, dat elk soort werk naast het inzicht van de vakman, bestaat uit een aantal telkens terugkomende handelingen. En dan zult U zien, dat het inzicht van de vakman de juiste volgorde van deze handelingen bepaalt. De goede vakman die met overleg werkt, doet geen handeling te veel en alle handelingen gebeuren in een logische volgorde, waar geen speld tussen te steken is. Juist hierdoor onderscheidt hij zich van de anderen en kan hij meer presteren zonder harder te werken.

Sinds men ontdekt heeft, dat voor verschillende werkstukken dezelfde handelingen nodig zijn, is men er van afgestapt de tijd te meten, die een arbeider voor een bepaald werkstuk nodig had. Men is toen de tijden gaan meten, die verschillende arbeiders over een zelfde handeling deden, om hieruit de tijd te bepalen die men „gemiddeld” hiervoor nodig heeft. Hierin ziet U dus weer de overgang van product (werkstuk) naar prestatie (handeling), die nodig is om tot een rechtvaardige beloning naar prestatie te komen. Maar bovendien ziet U hieruit, dat de tarieven niet meer worden bepaald naar de tijd, die een willekeurige arbeider er eens over heeft gedaan, maar naar de tijd, die alle arbeiders er gemiddeld voor nodig hebben. Dat is ook rechtvaardig.

Wanneer de tijd van een arbeider dus wordt opgenomen, behoeft hij niet meer zenuwachtig te zijn, want die tijd dient niet voor het werk waaraan hij bezig is. De opgenomen tijden dienen om de gemiddelde tijden te bepalen, die alle arbeiders voor de diverse handelingen nodig hebben.

Zo ziet U, dat de huidige arbeidsstudies geen spionage zijn, maar eerlijk en openlijk kunnen gebeuren, omdat zij nodig zijn om de organisatie te verbeteren en tot rechtvaardige tarieven te komen. En daar hebben wij allen baat bij.

M. G. Ydo.

Aankondiging

TECHNISCHE VOORDRACHTAVOND

Reserveer Maandagavond 19 April voor een leerzame avond!

Op 19 April a.s. zal de heer Snel, Smeerolie-adviseur bij de Shell voor ons een lezing houden over:

Brandstof en smeertechnische problemen.

Deze lezing zal door enige interessante films worden geïllustreerd.

Daarna stelt de heer Snel U in de gelegenheid tot het stellen van vragen.

Deze lezing wordt gehouden in het Verenigingslokaal, Nieuwe Haven 155, aanvang 8 uur n.m.

Toegangsbewijzen kunnen op Donderdag 15 April te 16.45 uur aan het loket van de Soc. Afdeling worden afgehaald.

DOE OOK MEE

In Februari hebben wij aan iedere werknemer een lijst van technische onderwerpen uitgereikt.

Van deze onderwerpen zouden collega's iets meer willen weten.

Het verzoek om over één of meerdere onderwerpen iets te schrijven was niet aan dovemans oren gericht.

Enige opstellen heben wij reeds ontvangen. Wij zullen deze onderwerpen goed bestuderen en geschikt maken voor plaatsing in het Zeskant.

Ons inziens zijn echter meerderen in staat iets over bepaalde onderwerpen te schrijven.

Wie kan schrijven, schrijve!

U geeft door het schrijven van zo'n stukje meer dan alleen de copy.

Wij leren steeds beter de grondslag te vinden van waaruit de artikelen naar hoger niveau kunnen worden opgebouwd.

Bovendien er is geen binding aan de door ons opgegeven onderwerpen.

Wat U nuttig of vermeldenswaard vindt stuur dat aan ons in, wij zullen het zonedig aanvullen en verbeteren. U legt het fundament voor de behandeling.

Reeds daarop stellen wij al prijs.

Hieraan is door *allen* mede te werken, zowel door het personeel van de werf te Schiedam als te Slikkerveer en van de montage's.

Schildersclub „BEATI”

Zaterdagmiddag 7 Februari heeft „Beati” haar jaarvergadering gehouden. De opkomst was prachtig, hetgeen niet van alle vergaderingen gezegd kan worden, maar op deze vergadering van Beati waren alle leden en het voltallig bestuur aanwezig.

Nadat de voorzitter de vergadering geopend had, werd de agenda vlot afgehandeld en werd een ieder in de gelegenheid gesteld zijn op- of aanmerkingen kenbaar te maken.

Het jaarverslag van de penningmeester gaf een alleszins geruststellend beeld en de secretaris had een uitvoerig verslag gemaakt van de gebeurtenissen van het afgelopen jaar, de club betreffend.

Het Bestuur werd zonder stemming weer voor een jaar herkozen, waarop de voorzitter de leden dankte voor het gestelde vertrouwen. Hij gaf de verzekering, dat het komende jaar weer datgene gedaan zal worden, wat voor de club bevorderlijk is.

Voorts werd besloten dit jaar wederom een tentoonstelling te houden.

Het was een zeer animerende vergadering en de stemming werd nog verhoogd door de sigaren, sigaretten, koffie en koek, welke tussen de behandeling der verschillende punten door, werden rondgedeeld.

Aan het eind der vergadering dankte de voorzitter de

aanwezigen voor hun opkomst en de activiteit, die zij voor de club getoond hebben Verder richtte hij zich tot de Heer Spetter, die het afgelopen jaar onvermoeid was geweest in het geven van les aan onze clubleden. Ook werd een woord van dank gebracht aan Directie, chefs e.a., die een grote belangstelling voor „Beati” hebben getoond en door wie het mede mogelijk is geworden, dat „Beati” zich momenteel in zo'n grote bloei mag verheugen.

De secretaris, K. V.

A. Th. M. v. d. Hoek

M. v. Vliet

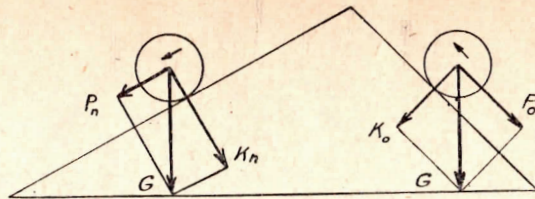
JUBILARISSEN

Op 19 Februari vierde A. Th. M. van Hoek zijn 25-jarig jubileum. Hij werkte achtereenvolgens als vuurwerker en voorslager en is thans persdrijver.

Wij hopen zijn lange gestalte nog vele jaren in de smederij te zien en wensen hem veel succes bij zijn werk.

De tweede jubilaris van 1948 was M. van Vliet. Niet van Vliet met het sikje, zoals ze in de fabriek zeggen: die is het vorig jaar al gehuldigd, maar nu M. van Vliet, de bankwerker, die 40 jaar lang de Gusto zijn trouwe diensten heeft bewezen.

Wij danken hem daarvoor hartelijk en hopen, dat als de tijd daar is, hij van een welverdiende rust zal mogen genieten.

Maar door G ontstaat ook de trekkracht in de ketting P_n of P_o , welke evenwijdig loopt met de ladder. Nu moeten P_n en K_n het eigen gewicht G tot resultante hebben, maar ook P_o en K_o hebben G tot resultante kracht. Daar G bekend is, zijn door het parallelogram van krachten P_n en P_o ook bepaald. Na opmeten blijkt P_o $1,5 \times$ zo groot te zijn als P_n , zodat de kracht omlaag langs de ladder door de 3 emmers ($3P_n$) even groot is als de kracht, waarmee de 2 opgaande emmers tegenstribbelen ($2P_o$).

Hoewel het de commissie spijt, dat zij dit negatief antwoord moet geven, waardeert zij de goede bedoeling en zal gaarne advies uitbrengen over geopperde plannen en mogelijkheden.

De secretaris
G. E. Nius-Joke.

Medewerking gevraagd

Ditmaal een enkel woord over de Sociale Afdeling zelf. Dus niet over de één of andere wetmaatregel of iets dergelijks, maar over de Sociale Afdeling en haar taak. De Sociale Afdeling heeft de opdracht al datgene te doen, waartoe de werkgever ingevolde de sociale wetgeving verplicht is. Dat is kort en duidelijk. We zorgen dus voor de berekening van het ziekengeld, voor de uitkeringen krachtens de Ongevallenwet, voor het plakken van rentezegels, voor de betaling van de kinderbijslag, enz.

Voor die uitvoering der sociale wetten is echter op tal van punten de medewerking van de werknemers nodig.

In het algemeen wordt die medewerking ook gegeven, maar er is toch altijd nog een deel van het personeel, dat op dit punt zeer laks is.

We nemen b.v. de uitbetaling van de kinderbijslag. De Sociale Afdeling doet al het mogelijke om die bijslag zo spoedig mogelijk na het einde van het kwartaal te kunnen uitbetalen, zulks in het belang van de werknemers, die graag geld zien. Is de bijslag uitbetaald, dan moeten de lijsten getekend worden.

Er komt een kennisgeving in de werkplaats en op het mededelingenbord en al gauw zijn er 600 van de 700 lijsten getekend. Maar die laatste 100! Dat duurt weken! Waarom verlenen die 100 nu ook niet de gevraagde medewerking?

De Sociale Afdeling moet zorgen voor het plakken van rentezegels. Komt een werknemer in dienst, dan wordt hem om zijn rentekaart gevraagd. Ja, die heeft hij thuis liggen. Goed, neem hem dan morgen mee. Best. Komt in orde. Maar niks hoor; het duurt soms maanden, vóórdat de rentekaart op de Sociale Afdeling terecht komt. We moeten er soms vier- of vijfmaal om vragen. Dat kost tijd en tijd kost geld. Medewerking gevraagd!!!

Van de zijde van het personeel is herhaaldelijk om regenkleding gevraagd. Eindelijk, na veel moeite, komt er regenkleding. Dus, oproep aan het personeel: Wie wil het hebben? Laten we zeggen, dat er 500 liefhebbers zijn. Dan wordt er een lijst opgemaakt en de tijden van uitreiking worden bekend gemaakt. Maar bij de uitreiking komen ze: „Ja, ik heb geen strookje ingeleverd, maar ik wil het toch wel hebben”. Maar vriend, je kameraden, die achter je hun beurt moeten afwachten, staan te kankeren omdat het niet vlot genoeg gaat! Waarom dat strookje niet op tijd ingeleverd?

Medewerking gevraagd!!!

De regenkleding brengt ons op een terein, dat niet behoort tot dat van de uitvoering van de Sociale wetten. Er zijn meer punten, waarbij de Sociale Afdeling betrokken is. Jan heeft zijn bril gebroken bij het werk, Piet weet geen raad met een belastingbiljet, Kees zit verlegen om werkkleding, enz. En al die wensen en klachten komen samen bij de Sociale Afdeling. In zeker opzicht vinden we dat prettig, omdat we de mensen graag helpen.

Alleen: voor al die buitengewone dingen is er dikwijls zo weinig tijd. We zouden er wat tijd voor kunnen maken, indien de personeelsleden — maar dan allemaal — nog wat meer medewerking, als boven omschreven, verleenden aan de

Sociale Afdeling.

Verslag Technische Commissie

Verslag van de technische commissie uit de leerlingen van de leerschool.

Betreft: *Constructie baggermolen.*

Na uitvoerige beraadslagingen en gehoord enkele specialisten, is de commissie eenparig tot de conclusie gekomen, dat de inzender zijn fantasie niet voldoende heeft betoeteld.

Reeds op het eerste gezicht kwam het voorstel velen onduidelijk voor. De grootste moeilijkheid was echter om aan te tonen waar de gedachtenkronkel zat.

Bewijs 1: Arbeid is kracht maal de afgelegde weg in de richting van die kracht. Iedere dalende emmer legt in de richting van de zwaartekracht een even grote weg af als iedere stijgende emmer. Bij een volledige omwenteling van de emmerketting is het aantal neergaande emmers even groot als het aantal stijgende emmers, dus de arbeid, welke vrij komt door het gewicht van de dalende emmers, is even groot als de arbeid, welke nodig is om dezelfde emmers aan de anderen kant te doen stijgen. Bovendien zijn de stijgende emmers gevuld, dus zal voor het optillen van de emmerinhoud arbeid moeten worden toegevoegd.

Bewijs 2: Op een vlak zonder wrijving kan slechts een kracht worden uitgeoefend, welke loodrecht op dat vlak staat.

In de figuur is deze kracht voorgesteld door K_n voor het neergaande part en K_o voor het opgaande part. Het eigen gewicht G per emmer is voor beide parten gelijk en dit is oorzaak van de druk K_n en K_o op de ladder.

Er was eens . . .

Er was eens een man, die ziek was. Hij was, wat men noemt „lopend patiënt” en hij kwam Zaterdagmorgens bij de Loonafdeling zijn loon (zieken-geld) halen. En het was mis! Want het was vóór 10 uur en de zieke moet in ieder geval tot 10 uur v.m. thuis blijven.

Lees de contrôle-voorschriften nog eens na!! Punt 2 van deze voorschriften luidt als volgt:

Na de ziekmelding moet de patiënt, ook wanneer hij niet bedlegerig is, thuis blijven.

Het is hem slechts geoorloofd zijn woning te verlaten voor een bezoek aan de behandelend of controlerend geneesheer, of om zich aan het werk te begeven.

Bij bezoek aan z'n behandelend geneesheer of aan de controlerend geneesheer mag de patiënt, slechts zolang afwezig zijn, als voor dat doel noodzakelijk is.

Indien de patiënt zich met toelating van zijn behandelend geneesheer tot verlaten van zijn gezondheid buitenshuis mag begeven, moet hij in ieder geval tot des morgens 10 uur, des middags 3 tot 4 uur en in de maanden September tot en met Mei vanaf des avonds 6 uur — in de maanden Juni tot en met Aug. vanaf des avonds 8 uur — thuis bevinden.

Soc. Afdeling.

P E R S O N E E L V E R E N I G I N G

Jaarvergadering

Op 10 Februari j.l. heeft onze algemene Jaarvergadering plaats gevonden.

Veel is besproken en het zou te ver voeren dit hier allemaal te vermelden.

Eén voornaam punt willen wij wel vermelden en dat is, dat op 17 April a.s. onze Feestavond zal worden gehouden.

Wij hopen, dat deze avond zal slagen en de onderlinge band verstrekt zal worden.

Wat de overige punten, die ter tafel werden gebracht, betreft, hoopt het bestuur en in te slagen de goede weg te vinden en te houden. Hiervoor zal echter de volledige steun van de leden nodig zijn.

Indien gij wenschen hebt, brengt deze ter kennis van het bestuur.

Mogelijk heeft de bespreking met de onderafdelingen reeds plaats gevonden en zo niet, dan zal deze zeer spoedig plaats vinden en wij hopen, dat dit onderling contact tot gunstige resultaten zal leiden.

T. C. R.

het zeer zware terrein, dat het uiterste van ons uithoudingsvermogen vergde, werd door onze jongens, speciaal voor de rust, een behoorlijke partij gevoetbald. Zelfs waren wij voordurend in de aanval, waarbij onze buitenspelers Vinke en van Dijk menige gevaarlijke situatie voor het vijandelijk doel veroorzaakten. Had ons binnentrio in deze periode meer geschoten, wellicht was een doelpunt het resultaat geweest. Echter dient vermeld te worden, dat de keeper van Pieterman er goed het oog in had en op wonderlijke wijze een schot van onze linkshalf wist te stoppen.

Na de rust kwam Pieterman direct fel opzetten. Aanval na aanval werd opgebouwd en tenslotte moest onze keeper zwichten voor een prachtig diagonaal schot. Enigszins gedeprimeerd lieten de onzen zich hierop volkomen insluiten en ondanks het goede werk van onze verdediging, in 't bijzonder van de Ruiter, slaagden onze tegenstanders er nogmaals in te doelpunten.

Om zich van de zware druk te bevrijden werd hierna door onze backs op tactische wijze de buitenspelval opgezet. En met succes!

Hierdoor aangemoedigd kwamen wij weer in het offensief. Alle moeheid werd vergeten en met een verbeterd wilstreden onze jongens voor het zo zeer verdiende tegenpunt. In de stand kwam echter geen verandering meer en dus behaalden onze sportieve tegenstanders een zwaar bevochten, ietwat geflatteerde overwinning.

Eveneens op 14 Februari speelde G.S.S. 2 tegen Excelsior M 4, welke wedstrijd met een 4-0 overwinning voor Excelsior eindigde.

Afd. Voetbal

Op 24 Januari j.l. gingen wij naar Vondelingenplaat om T.S.B. te ontmoeten, dat ongeslagen op de bovenste plaats prijkt.

Deze vereniging beschikt over een beroepstrainer, zodat wij ons geplaast zagen tegenover een tegenstander, die verschillende voordelen had: betere conditie der spelers; plaatsen, schieten en positiezoeken een klasse beter dan bij ons.

Niettegenstaande dat hield Gusto in de eerste helft goed stand en maakte zelfs het eerste doelpunt (een krij-gertje).

Echter, de tegenpartij kwam er steeds beter in en voor de rust was de stand reeds 2-1.

Na halftime hadden de gastheren het spel volledig in handen, zodat het einde kwam met 3-2.

Zaterdag 14 Februari bonden we de strijd aan tegen Pieterman. Ondanks het feit, dat we in deze wedstrijd de steun van onze back Nooteboom moesten missen en

*

Bewaart

HET ZESKANT

zorgvuldig

